

KISSA IHMINEN KISSA



-sanakirja

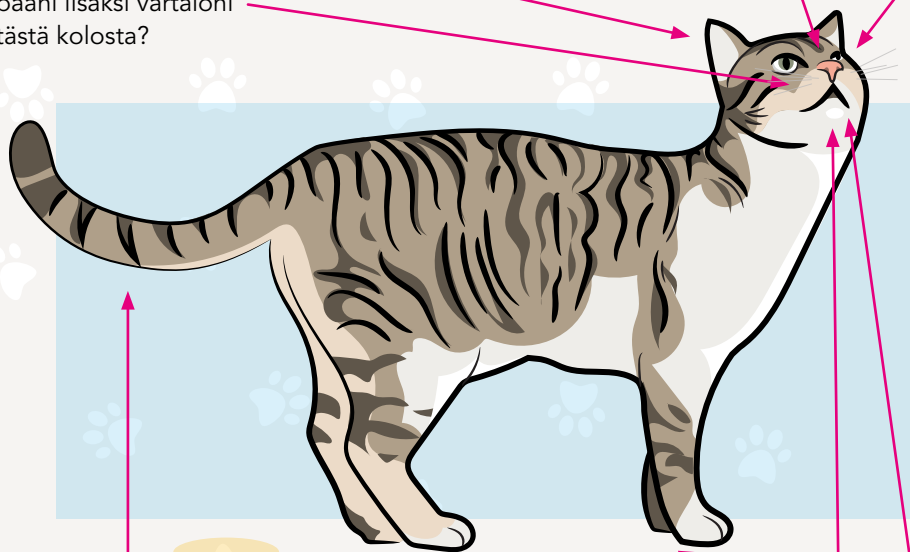
Kissa ja ihminen – omanlaisensa ystävykset

Korvat kääntyvät kohti ääntä. Korvien asennot viestivät myös eri tunnetiloista.

Viikset ovat superherkät. Viiksillä kissa tunnustelee tiensä: mahtuukohan pääni lisäksi vartaloni tästä kolosta?

Silmät näkevät hyvin hämärässä. Silmät kertovat myös kissan tunnetiloista.

Kuono haistaa hajuja poikkeuksellisen tarkasti ja tulkitsee hajuviestejä.



Häntä auttaa pitämään tasapainoa ja viestii kissan tunteista.

Kynnet kissa ojentaa tarvittaessa esiin pehmoisten varpaittensa sisältä.

Talirauhasia on huulissa ja leuassa. Kun kissa puskee sinua päällään, se merkitsee sinut hajullaan laumansa jäseneksi.

Virtsaa on virtsaa, mutta myös tärkeä viestintäkeino.

Jacobsonin elin (etuhampaiden takana) aistii hajuja. Tulkinnasta syntyy virnistysreaktio.

Aivot voivat paremmin, kun ihminen viettää aikaa kissan kanssa. Stressi ja masennus lievenevät.

Korvat eivät juuri heilu. Ihminen ei siis siltä osin näytä kovin uhkaavalta.

Tuijotus tuntuu kissasta uhkaavalta ja hämmentävältä.

Siristely ja hidas räpyttely on kissalle viesti, että ihminen on liikkeellä rauhanomaisin aikein.

Viikset ovat lähes tarpeettomat, paitsi ehkä parinmuodostuksessa.

Jacobsonin elin löytyy myös ihmiseltä, mutta valitettavasti se ei toimi enää.

Kainalo puskee vuolaasti ihania hajuaromeja.

Syli on lämmin ja turvallinen paikka, joka muistuttaa emon sylistä.

Silittävä käsi muistuttaa pennun turkkia pesevästä emosta.

Käsi voi tuntua myös uhkaavalta, kissasta ja ihmisestä riippuen. Liika silittely ei ole aina kivaa.

Pienet reiät housuissa kielivät, että kissa on leiponut eli painellut tassuillaan, koska sillä on ollut hyvä olla tai se on kaivannut hellyyttä. Tai kissa on halunnut vain jättää tuoksumerkin.

Kiehnäyspaikka ja yksi hajumerkkien jättämisen kohta.

Hajutunniste, kissan puskema näkymätön jälki, joka kertoo, että kuulut kissan omaan laumaan.

Kuollut hiiri on lahja juuri sinulle, sinä turvallinen olento (ja onneton metsästäjä).



Kissan kehonkielen ABC

Kissalla on monta tapaa viestiä – aivan kuin ihmiselläkin. Kissa kommunikoi äänillä, eleillä ja hajuilla, mutta koska meillä ihmisillä on niin onnettomat nenät, hajuviestit jäävät meiltä ratkomatta. Kissan ääniä ja eleitä me sen sijaan voimme oppia!

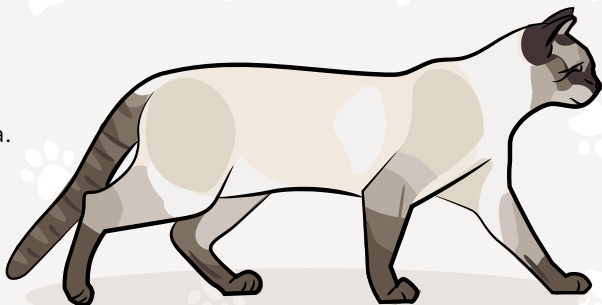
Kissan viestit voivat aluksi tuntua vaikeilta ymmärtää, mutta kun niitä oppii lukemaan, kissan kuiskauksesta voi tulla kailotus, ainakin joskus. Toisinaan viestit todella ovat vain hyvin hienovaraisia silmien liikkeitä.

Hajujen jättäminen ja haisteleminen on tärkeää kissalle. Siksi se merkkaillee, hieroo itseään erilaisia pintoja vasten, kiehnää, leipoo tassuillaan ja myös raapii.

Mistä tiedät, että kissa on...

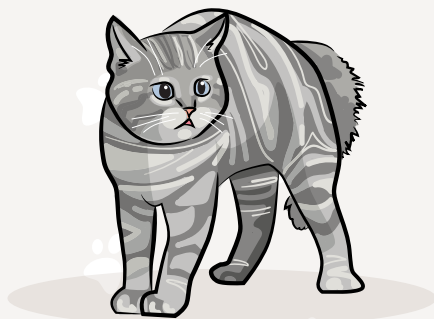
rentoutunut

- Silmät ovat puoliummessa.
- Korvat ovat pystyssä.
- Häntä roikkuu matalana.
- Vartalo on rento ja rauhallinen.



peloissaan

- Kissa voi säikähdettyään tekeytyä hetkeksi suureksi köyristämällä selkensä.
- Tai sitten kissa menee mahdollisimman matalalle kyyryyn.
- Korvat ovat luimussa.
- Silmät ja pupillit ovat laajentuneet.



Hännän huiskiminen kertoo kiihtyneestä mielialasta. Mitä kiihtyneempi kissa, sitä nopeammin häntä singahtelee puolelta toiselle.

valmis nappaamaan saaliin

- Silmät ovat apposen auki ja tuijottavat eteenpäin.
- Korvat on suunnattu saalista kohti.
- Häntä on matala ja suora, hännänpää nytkähtelee edestakaisin.
- Vartalo on hyvin matalalla maata vasten, liikkeet ovat hitaat.



Huom! Etkö näe kissallasi juurikaan saalistuseleitä? On aika leikittää sitä!

puolustautumassa

- Silmät ovat erittäin suurina. Kissa välttää jatkuvaa suoraa katsekontaktia.
- Korvat osoittavat sivuille ja alas maata kohti tai suoraan päätä vasten taaksepäin.
- Häntä on alhaalla ja koipien välissä.
- Kehon asento on matala tai pois päin vetäytyvä.
- Karvat ovat pystyssä.
- Kissa sähisee.



Tervehtivä kissa

Kuulet kevyttä kehräystä ja pehmeiden tassujen tepastelua. Kissa kävelee reippaasti sinua kohti häntä korkealla. Sen korvat ovat pystyssä ja silmät pyöreinä – ehkä kissa siristelee hieman silmiään. Kissa tulee jalkojesi juureen ja puskee sinua kevyesti päällään.

Tämä on kissan tapa tervehtiä. Se on osoitus siitä, että kissa luottaa sinuun. Jos kissa kellahtaa kyljelleen, se on toinen merkki siitä, että olet sen mielestä turvallinen.

Vastaa kissan luottamukseen puhumalla sille pehmeästi. Voit myös silittää kissaa kevyesti päästä, suupielistä, leuasta ja poskista.

Huom! Selälleen kellahtaminen ei ole kutsu mahaa rapsuttamaan. Silloin kissa saattaa puolustautua kynsin ja hampain.

Miu, mau – kissalla on asiaa

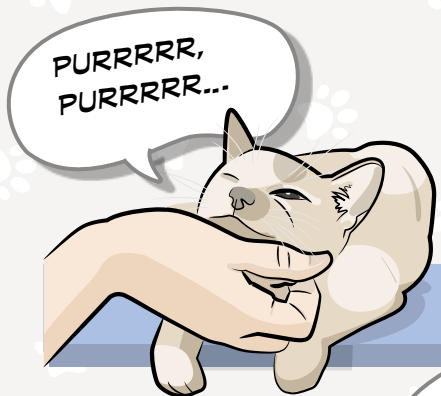
Kissa on hienovarainen keskustelija. Se käyttää taitavasti ääntään. Eri äänet voivat tarkoittaa useampaa asiaa riippuen siitä, missä ja miten kissa ne ääntää. Kissoissa on myös suuria eroja. Toiset ääntelevät paljon, toiset eivät juuri lainkaan.

Siksi kissan kielen ymmärtäminen vaatii hieman salapoliisityötä: pelkästä äänestä voi olla vaikea päätellä, mitä kissa haluaa. On tärkeää seurata myös kissan eleitä.

Naukuminen

Kissat naukuvat toisilleen vain harvoin, sillä ne voivat kertoa lähes kaiken tarpeellisen hajuilla ja eleillä. Naukuminen onkin nimenomaan kissan ja ihmisen välistä viestintää.

Kun kissa naukuu, se haluaa sinulta jotain! Mitä se on? Etsi vinkkejä kissan lähiympäristöstä. Tekemistä? Ruokaa? Huomiota? Ovenavauksen?



Kehrääminen

Matalalla ja hurisevalla äänellä kissa kertoo olevansa tyytyväinen, mutta ennen kaikkea se yrittää pitää toisen osapuolen rauhallisena. Kehrääminen voi kertoa myös, että kissa on kipeä tai että se rauhoittaa itseään stressaavassa tai pelottavassa tilanteessa.

Tervehtiminen

Kun kissa tervehtii ihmistä tai eläinystävää, se päästää korkean äänen, joka on sekoitus kehräystä ja maukaisua. Kissa voi toistaa ääntä koko tervehtimisen ajan.



Mouruaminen

Alkaa matalana murinana ja nousee naukuvasti ylös ja laskee taas alas. Kissa mouruaa yleensä, kun se on vihainen tai pelästynyt.



Sähiseminen

Kissa sähisee ja sylkee varoitukseksi. Silloin sille on parasta antaa tilaa.

Muriseminen

Murina on sähinää vakavampi varoitus. Kissa turvautuu murisemiseen, kun sähinä ei toimi.

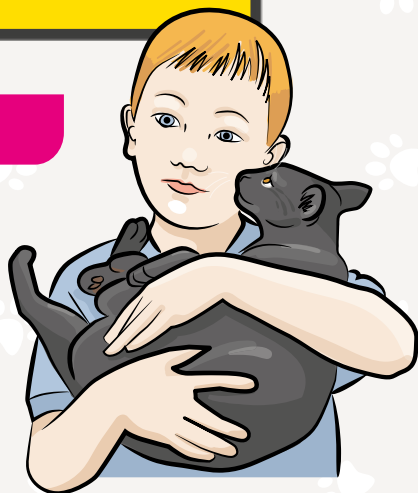
HAUSKA TIETÄÄ

Kissan kehräämisellä sanotaan olevan parantavia vaikutuksia. Se tekee hyvää kissan luiden ja jänteiden paranemiselle. Uskotaan, että se auttaa myös ihmistä.

Ymmärtääkö kissa ihmistä?

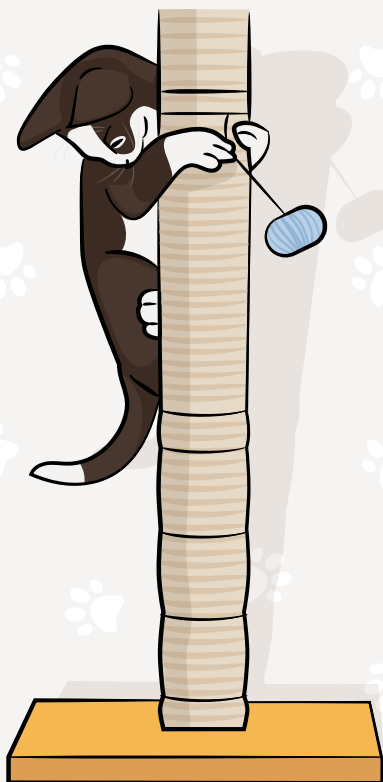
Kissa erottaa tuttujen äänet tuntemattomien äänistä ja ymmärtää jonkin verran äänenpainoja. Siitä, paljonko se ymmärtää ihmisen puheesta, ei ole tarkkaa tietoa.

Johdonmukaisesti opettamalla kissa voi kuitenkin oppia joitain sanoja. Hyödyllisiä harjoiteltavia ovat esimerkiksi "alas" tai "tänne"-pyynnöt.



Onnellisen kissan koti

Jotta kissa voisi olla onnellinen, sen perustarpeet pitää tyydyttää. On hyvä tietää, että kissan huono käytös johtuu lähes aina ihmisestä ja siitä, ettei kissan kotia ole sisustettu sille sopivaksi.



Leluja (eli saalistettavaa).

Virikkeiden puute johtaa helposti käytösongelmiin. Kissa voi masentua ja nukkua ja syödä liikaa.

Leikittäjä.

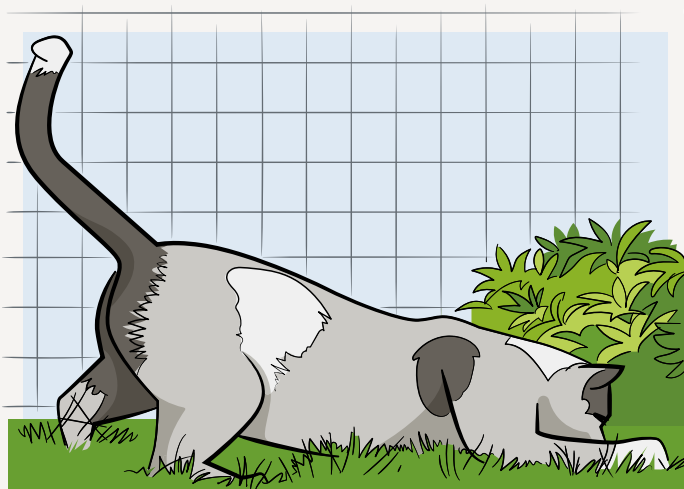
Raapima- ja kiipeilypuu

pitää kynnet kunnossa, venyttää lihaksia, auttaa purkamaan energiaa ja tuo turvaa ja tyytyväisyyttä.

Puhtaat juoma- ja ruoka-astiat.

Kissanruoho edistää ruoansulatusta ja auttaa oksentamaan karvapallot. Kaikki kissanruohona myytävä ei sovi kissalle! Valitse esim. vehnäoras.



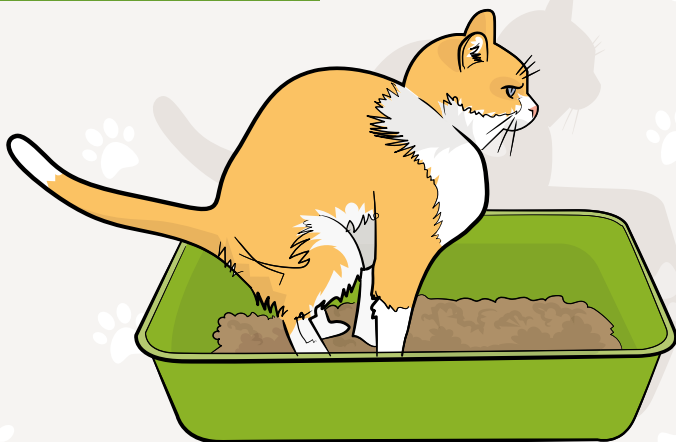


Piilotettua ruokaa,

jota kissa saa etsiskellä. Virikkeiden puute johtaa helposti kissan turhautumiseen ja tylsistymiseen.

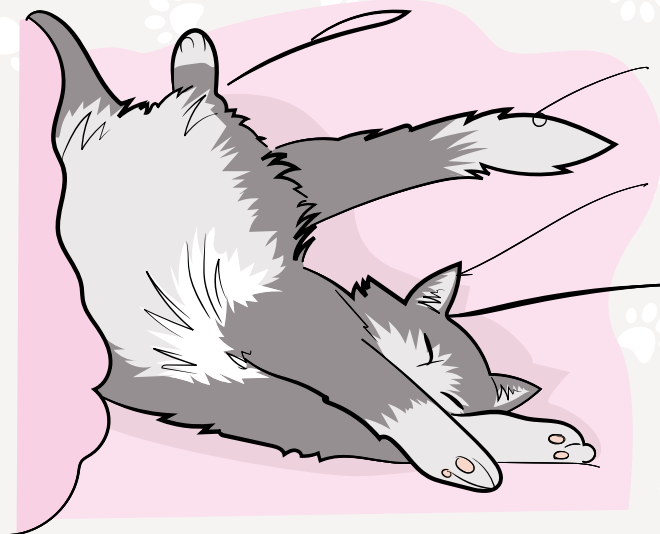
Vessa, joka sijaitsee rauhallisessa paikassa kaukana ruokakupista. Vessoja kannattaa olla yhtä monta kuin kissoja + 1.

Rauhaton paikka ajaa tekemään jätökset ei-toivottuihin paikkoihin.



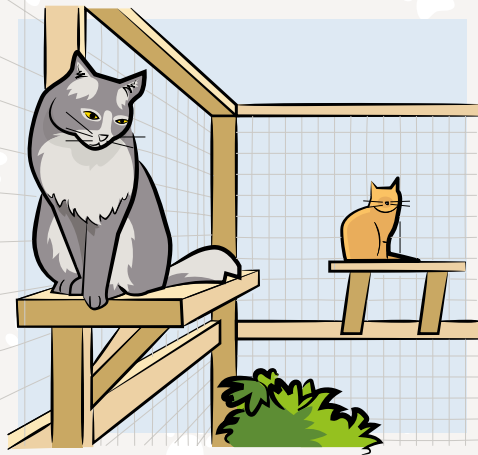
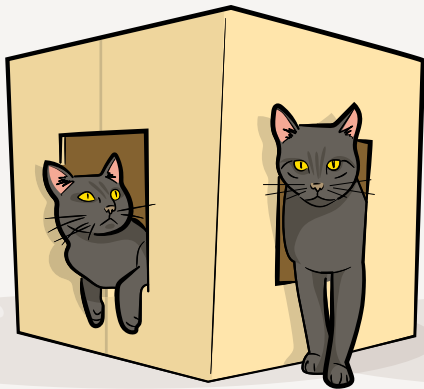
Suojaisa loikoilupaikka.

Mahdollisuus vetäytyä omaan rauhaan lievittää stressiä.

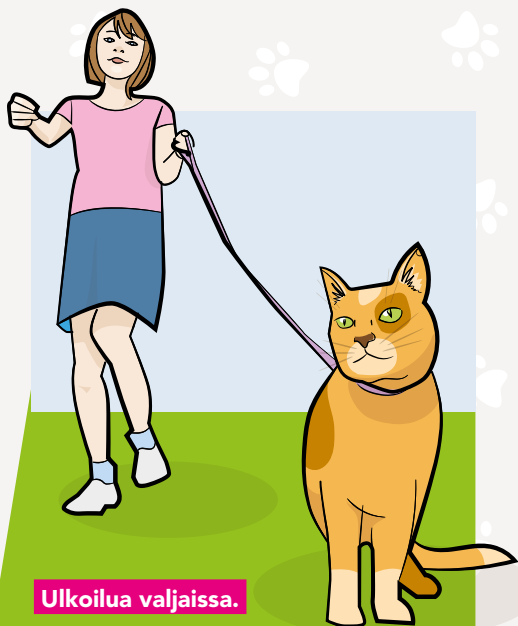


Lämmin ja pehmeä peti.

Tähystys- ja pakopaikka
korkealla pitää tylsyyttä
loitolla ja lisää
turvallisuudentunnetta.
Piilo tuo turvaa.



Pääsy verkotettuun ulkotarhaan
tai lasitetulle tai verkotetulle
parvekkeelle suotavaa.



Ulkoilua valjaissa.

Kissa tarvitsee leikkiä

Kissa on saalistaja. Luonnossa se saalistaisi yli kymmenen kertaa vuorokaudessa, eikä tämä perustarve ole kadonnut kotikissaltakaan. Kissa tarvitsee leikkiä ihan koko elämänsä.

Leikki on oiva tapa korvata saalistuskäyttäytyminen. Kaikkein palkitsevinta leikki onkin, kun se on kuin oikea saalistustilanne: hitaasti kiemurteleva ja nykivin liikkein etenevä saalis katoaa piiloon, kissa vaanii, loikkaa ja lopuksi tappaa saaliinsa.

Ethän heiluttele saalista kissan nenän edessä. Se on vain ärsyttävää!

Parhaita leluja ovat pienet, kevyet, herkkäliikkeiset ja turvalliset esineet, kuten

- kevyet pehmeät pallot
- narun päässä vedettävät tavarat
- pitkät langat.

Huom! Kerää langalliset lelut pois lattialta leikin päätyttyä. Kissa saattaa muuten syödä lankaa.



Sisällytä päiviinne myös

- ruoan piilotusta esimerkiksi wc-paperihylsyyn
- herkkujen heittämistä kissalle niin, että se saa juosta perässä
- kissanmintulla hajustettuja leluja
- rapisevia paperikasseja
- pahvilaatikoita, joihin on leikattu kissan mentäviä koloja.

MUISTA!

Yhteinen tekeminen vahvistaa ihmisen ja kissan välistä suhdetta!

Kissamyyttien murtajat

Kissa on Suomen toiseksi yleisin lemmikkieläin. Ihmisen kumppanina kissa on ollut noin 9 000 vuoden ajan. Siitä huolimatta kissaan liittyy sitkeitä harhaluuloja.

Myytti 1: Kissa on helppo lemmikkieläin

Tämä harhaluulo koituu monen kissan epäonneksi. Kissa on itse asiassa hyvin haastava lemmikki, sillä ihmisen on vaikea tarjota sille ihanteellista elämää. Kissa haluaa kipeillä, loikkia, raapia, etsiä, vaania ja saalistaa. Kun se ei onnistu, kissa tylsistyy ja voi huonosti.



Myytti 2: Kissa ei kiinny ihmiseen

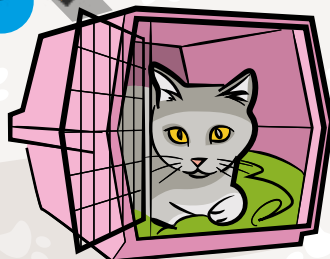
Kattia kanssa! Kissa on sosiaalinen eläin, joka kaipaa seuraa ja kiintyy turvallisiin ihmisiinsä.

Oma ihminen on kissalle kuin emo. Kun emo on poissa, kissa stressaantuu. Miksi luulet, että vaatekasasi on kissalle niin houkutteleva lepopaikka? Sehän tuoksuu sinulta!

Joillekin kissoille lajitoverin seura on mieleen. Luonteeltaan seurallinen kissa on yksinäisenä onneton.

Myytti 3: Kissaa ei voi opettaa

Kissa oppii tavalla, joka sopii kissaeläimelle. Kissan arki helpottuu ja hyvinvointi kohenee, kun sille opettaa tiettyjä asioita, kuten kuljetuslaatikkoon menon. Käskytyks, huutaminen ja uhkaavat eleet vähentävät kissan luottamusta omaan ihmiseensä.



Myytti 4: Kissa ei tarvitse huomiota

Väärin. Kissa tarvitsee rakkautta, huomiota ja yhteistä tekemistä. Pohdi huolellisesti, onko sinulla tarpeeksi aikaa kissalle. Yhteisen ajan lisäksi kissa tarvitsee omaa rauhaa etenkin, kun se nukkuu, saalistaa ja asioi vessassa.



Myytti 5: Kissan pitää saada ulkoilla vapaana

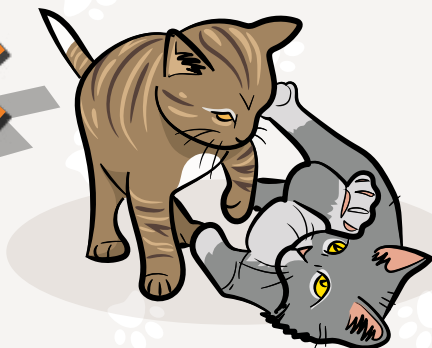
Nostetaanpa nyt kissa pöydälle! Kissa elää hyvän elämän sisällä, kun sillä on runsaasti virikkeitä. Se nauttii kyllä suuresti verkotettuun ulkotarhaan tai lasitetulle parvekkeelle pääsystä.

Laki kieltää kissan päästämisen esimerkiksi uimarannoille, leikkipaikoille ja toisten pihuille. Lakia voi noudattaa vain valvotulla ulkoilulla eli valjaissa tai aitauksessa. Vapaana kulkeva kissa on myös vaarassa kaiken aikaa.



Myytti 6: Kissalla on yhdeksän elämää

Meillä kaikilla on vain yksi elämä. Yksi elämä aikaa olla onnellinen ja rakastettu.



Kissan ongelmakäyttäytyminen

Joskus kissa käyttäytyy ihmisen mielestä ei-toivotulla tavalla. Silloin on ryhdyttävä taas salapoliisiksi ja metsästettävä johtolankoja.

Johtuuko kissan käytös sairaudesta? Onko kissan koti sellainen, että siellä on kaikki, mitä kissa tarvitsee (s. 8–9)? Onko kissan elämä tarpeeksi virikkeellistä?

Olisiko sinun käytöksessäsi jotain korjattavaa?

Älä koskaan rankaise kissaa väärästä toiminnasta.

Se luo vain uusia ongelmia. Kissa saattaa menettää luottamuksensa sinuun. Kissa ei myöskään aina osaa yhdistää rankaisua tekoonsa.

Jos et löydä ratkaisua ei-toivottuun käytökseen, käänny asiantuntijan, kuten eläinlääkärin, puoleen.



Pissaa väärässä paikassa

Vääriin paikkoihin pissailu voi johtua sairaudesta, stressistä, reviiirin merkkaisemisesta tai vain tarpeesta pissata.

Jos kyse on sairaudesta, kissa pitää aina viedä eläinlääkəriin tutkimuksiin!

Stressi voi käynnistää merkkailun ja aiheuttaa myös kivuliasta idiopaattista kystiittiä, joka saattaa ilmetä hutipissailuna. Mikä kissaa hermostuttaa? Onko kodissa uusia asukkaita? Onko perheessä liikaa kissoja? Ovatko kissojen välit kunnossa? Onko omistaja arvaamaton?

Toisin kuin monet luulevat, kissa ei pissaa laatikon ulkopuolelle osoittaakseen mieltään tai kostaakseen. Kissa ei kosta.

Merkkailun tunnistaa siitä, että kissa virtsaa seisten ja ruiskuttelee vaakasuoraan. Jos kyse on ihan vain pissamisesta, virtsaa on pienen lätäkön verran. On hyvä tarkistaa, että hiekkalaatikko on siisti ja rauhallisella paikalla. Muista, että yksi laatikko ei riitä! Pese aina pissa hyvin, sillä haju hokuttelee jatkamaan tätä ei-toivottua käytöstä.



Kissa naukuu öisin

Kissa naukuu, kun se haluaa jotain.

Naukuminen on opittu tapa. Kissa on saanut sen avulla tahtonsa toteutumaan. Parasta on siis lakata palkitsemasta kissaa. Älä silitä tai ruoki naukuvaa kissaa, leiki vain nukkuvaa ja ole kuin et huomaisikaan. Jos se tuntuu hankalalta, helpota tehtävääsi hankkimalla korvatulpat.

Kuten monessa muussakin ongelmatilanteessa, tärkeintä on lakata palkitsemasta väärästä käytöksestä. Aluksi kissa yrittää korottaa ääntään, mutta vähitellen tapa unohtuu, ja saat taas nukkua rauhassa.

VINKKI!

Onko kissallasi tarpeeksi tekemistä päivisin? Leikkiminen päivällä takaa teille molemmille paremmat yöunet.

Kissa satuttaa

Kissa ei satuta ihmistä ilkeyttään. Yleensä se vain leikkii.

Vastahyökkäys ei auta. Kissa saattaa luulla, että osallistut leikkiin tai sitten kissa pelästyy ja puolustautuu. On myös hyvä tietää, että pureminen, raapiminen ja hyökkääminen ovat pelkäävän kissan viimeisiä keinoja puolustautua, jos se ei pääse piiloutumaan tai pakenemaan.

Kissan hyökkäilyt on parasta jättää huomiotta, mutta jos tilanne äityy kiperäksi, keskeytä käytös lempeästi.

Leiki kissan kanssa myös silloin, kun kissa ei ole vaanimassa kättäsi tai jalkaasi. Silloin se oppii, että lelut ovat saaliita. Et sinä.

Ennen kaikkea, älä koskaan leikitä kissaa käsillä tai jaloilla, edes pentuna!

Joskus kissa tulee syliisi kiehnäämään tai heittäytyy kyljelleen. Kun silität sitä, se hyökkääkin käteesi kynsin ja hampain. Tietyistä paikoista silittäminen voi johtaa kissan hyökkäykseen. Vaikka vatsarapsutukset tuntuvat kissasta mukavilta, kissat ovat mahastaan herkkiä ja saavat maharapsutuksista nopeasti tarpeekseen. Aloita silittäminen päästä tai niskasta.

Opi tarkkailemaan kissaasi, jotta voit ennakoida, milloin kissasi on saanut tarpeeksi läheisyyttä (ks. s. 4–5).

Iloisia hetkiä yhteisymmärryksessä sinulle ja kissaystävällesi!

Eläintaito.fi – Verkkokurssi
eläinsuojelusta, eläinten
hyvinvoinnista ja lemmikin
hankinnasta kiinnostuneille.

ELÄINTAITO.fi

TEKSTI: MERJA FORSMAN, MEDIAKEIJU
2020



TAITTO JA KUVITUS: TARJA PETRELL

SEY ja sen jäsenyhdistykset auttavat vuosittain tuhansia eläimiä.
Tule mukaan auttamaan! Valitse haluamasi jäsenyhdistys ja liity
jäseneksi osoitteessa sey.fi/liity

SEY
SUOMEN ELÄINSUOJELU